

Opis źródła:

Zbiór Praw Państwa Niemieckiego - znane jako Dziennik Ustaw Rzeszy, był to oficjalny, urzędowy biuletyn państwa niemieckiego w różnych okresach jego istnienia. Pierwsze jego wydanie ukazało się jako numer 19, 8 maja 1871 roku. Niżej prezentowany tekst źródłowy jest fragmentem wyżej wymienionego pod nazwą *Układ pokojowy po wojnie francusko-pruskiej*, w którym wymieniane są postanowienia pokoju po wojnie francusko-pruskiej.

Miejsce i data wydania :

Berlin, nr 26, 1871 rok

Miejsce przechowywania oryginału źródła:

PAN Biblioteka Kórnicka. Dostępne również w formie zdigitalizowanej, online:

<https://www.wbc.poznan.pl/dlibra/show-content/publication/edition/121235?id=121235>

Tekst źródła (fragment):

W kwestii Alzacji i Lotaryngii

Państwo Niemieckie będzie terytorya te po wsze czasy z zupełnem dzierzyć prawem samowładztwa i własności. Komisya międzynarodowa, która się obustronnie z równej liczby reprezentantów dostojnych stron kontrahujących utworzy, ma niebawem po wymienia ratyfikacyi obecnego traktatu zostać uporuczoną do sprawdzenia na miejscu nowej linii granicznej w miarę powyższych stypulacyi.

[...]

Art. II

Francya zapłaci Najjaśniejszemu Cesarzowi Niemieckiemu sumę pięciu miliardów franków. Przynajmniej miliard franków wypłaci się w ciągu roku 1871, a cała reszta długu w przeciągu trzech lat, rachując od ratyfikacyi obecnego traktatu.

Słowniczek pojęć:

Wojna francusko-pruska - konflikt zbrojny pomiędzy II Cesarstwem Francuskim a Królestwem Prus, spowodowany, m.in. próbą zjednoczenia Niemiec pod przewodnictwem Prus, co mogło zachwiać status tej części Europy i państw się tam znajdujących. Przyczyną wybuchu była także wieloletnia rywalizacja międzynarodowa pomiędzy Prusami a Francją. Więcej:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojna_francusko-pruska

Alzacja i Lotaryngia - tereny na pograniczu francusko-szwajcarsko-niemieckim, które przez dziesięciolecia były kością niezgody pomiędzy Niemcami i Francją. Przechodziły, w ciągu wielu lat, z rąk francuskich, w ręce niemieckie i na powrót do rąk francuskich. Alzacja i Lotaryngia były regionami silnie uprzemysłowionymi, stąd też ich wartość była wysoka dla stron konfliktu.

Cesarstwo Niemieckie - było to niemieckie państwo federacyjne, powstałe w wyniku procesu zjednoczenia Niemiec, dokonanego pod przewodnictwem Prus zarządzanych wówczas przez Ottona von Bismarcka. Określane jako II Rzesza Niemiecka. Więcej: https://pl.wikipedia.org/wiki/Cesarstwo_Niemieckie

pokój frankfurcki - pokój zawarty we Frankfurcie nad Menem, kończący wojnę francusko-pruska. Więcej: https://pl.wikipedia.org/wiki/Pok%C3%B3j_frankfurcki

stypulacja - forma zawarcia zobowiązania/umowy

uporuczyć - powierzyć komuś zrobienie czegoś

Pytania do źródła

Pytania do uczniów szkoły podstawowej

1. Jakie były główne postanowienia, w świetle tekstu źródłowego, pokoju po wojnie francusko-pruskiej? Jaką rolę pełniły Alzacja i Lotaryngia w konflikcie tych państw?
2. Jakie były skutki wojny francusko-pruskiej?
3. Kiedy miało miejsce zjednoczenie Niemiec? Jakie były przyczyny prób zjednoczenia oraz jakie były jego konsekwencje? Jakie, nowe państwo powstało po zjednoczeniu?
4. Jakie inne państwo w Europie dokonało zjednoczenia mniejszych tworów politycznych w jeden organizm?

Wskazówki:

Warto pamiętać o tym, w jakie sytuacji znajdowała się Europa w drugiej połowie XIX wieku. Wszelkie ruchy narodowe w formie Wiosny Ludów odbiły się szerokim echem w społeczeństwach wielu krajów. Stąd, w związku, m.in. z tą sytuacją, nastąpiły również procesy zjednoczeniowe, takie jak w Niemczech czy Włoszech. Nie udało by się to jednak, gdyby nie jeden, przewodzący zjednoczeniu kraj. W przypadku Niemiec były to Prusy, natomiast w przypadku Włoch było to Królestwo Sardynii.

Jednym z najważniejszych wydarzeń w historii Europy lat 70 XIX wieku była wojna francusko-pruska, która ustaliła status obu państw na długie lata, dając swoistą dominację w tej części Europy Cesarstwu Niemieckiemu kosztem Francji. Wówczas też, po dokonanych

zjednoczeniu Niemiec, powstało Cesarstwo Niemieckie, natomiast po przegranej wojnie, we Francji, upadło Cesarstwo, zaś na jego miejsce powstała III Republika.

Najważniejsze cezury:

1859 - 1870 - Zjednoczenie Włoch

1866 - 1871 - Zjednoczenie Niemiec

19 lipca 1870 - 10 maja 1871 - wojna francusko-pruska

10 maja 1871 - pokój frankfurcki

Literatura pomocnicza:

Chwalba A., *Historia Powszechna. Wiek XIX*, Warszawa 2013

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord: Monika Poszalska